

„LUPTA PENTRU LUMINA“

„LUMINA PRIN LUPTA“

LITERATORUL

1883 IANUARIE

CONTROL DE STIL.

LIBERTATE DE IDEI

Abonamentul: Pe săptămână 10 lei; pe un an 20 lei. — Administrația și Redacția Strada Colței, No. 50.

O SPAIMĂ

C O M E D I E O R I G I N A L A I N T R U N A C T

DE

D-nul STEFAN VELESCU

PERSOANELE

Mitică.

Elena soția lui.

Ion, servitor.

SCENA I.

Scena reprezintă un salon elegant.

ELENA (singură).

La ridicarea cortinei Elena deapără lângă pentru brodat. — Un cand-lambru aprins pe masa din mijloc. Elena începe azi de a depăna.

A! da, am făcut rău, nu m'am gândit bine, când i-am întins o asemenea cursă. Mitică e foarte bun, îmi împlineste toate caprițele, toate dorințele. De când trăim împreună, nu mi-a dat niciodată ocaziune de măhnire! Da, am făcut rău... dar e și vina D-nei Oreadu. El m'a torturat cu temerile sale; pare că o aud; este sigură scumpa mea, că Mitică te iubeste? dar dacă el-a fost fidel până astăzi, cauza e că n'a întâmpinat încă nimic, care să-l poată seduce... amorul lui Mitică pentru tine e că și curajul unui recrut care n'a văzut încă focul dummanului. Cum, îl crezi D-na capabil de a fi fidel? El, scumpa mea ești nu afirm nimic, dar totuși bărbatul scămană unul cu altul. Si apoi, dacă vrei să te încredințezi, mâine este cel din urmă bal la Teatru. Scrie-i, se înțelege că îl vei preface scriitura și nu vei suna niciodată un nume, dă-i o întâlnire și mă prind că va fi eczaț la întâlnirea ce îl vei da, adică, ce-i se va da de o femeie ne cunoscută. Am făcut copilăria de ați adrosa astăzi prin postă, la cameră, unde sper că va primi o scrisoare cu aceste rânduri:

Domnul meu,

De-seara, la 12 ore să te afli în foaierul operelor, la capătul scărcii din dreapta. Voii purta un domino albă-tru cu o panglică albă; D-na pune un domino negru cu o panglică albăstră. Si aini mai adăugat următoarele:

El scrie aceste rânduri tocmai d'ale, care ați o femeie frumoasă, de care știu că ești foarte mult iubit: aceasta el va proba de ajuns, că posed toate aceste calități, pe lângă și ceea ce nu se poate exprima, ce ascunde un anor misterios.

Eram sigură că în dată ce va veni de la Cameră, 'mă va arăta biletul și vom ride amândoi de această nebunie. (tristă) Dar din contră, nică o vorbă măcar despre această întâlnire misterioasă. La masă era vesel, mulțumit, nică nu observa întristarea mea. O! am făcut rău că am ascultat pe D-na Oreanu. (dupe o tacere) Dar în fine, nu știu pentru ce mă turbur astfel. Poate că a luat biletul drept o mistificare, că a voit să-l facă vre un coleg de la Cameră; a crezut poate că nu e convenabil a 'mă vorbi și mie d' spre aceasta (dupe o tacere) Cn toate acestea, dupe masă a ieșit imediat. Cine știe, a avut vre o afacere. Că nu se mai sfărșesc întrenurile lor politice!

(Sculându-se). A! aud pași... el este... cum îmi bate inima! nu știe poate că sunt în cabinetul său!

SCENA II.

MITICĂ.

MITICĂ (intră cu un pachet negru sub braț, vîzând pe Elena).

Eleno! O!...

ELENA (aparte).

El.. Cu un pachet... dacă va fi vre-un domino!..

MITICĂ (puind pachetul pe un fotoliu).

Credeam că ești în camera ta! bravo zeu! nică nu gândești la toaletă ta.

Ce costum o să 'mbraci?

ELENA

Costum? ce să fac cu el?

MITICĂ

Cum ce să fac? Dar nu ști că mergem astă-seară la balulul D-nei Oreanu? Nu văz, eu mi-am și procurat un domino negru.

ELENA

(Apart) A! (tare) Scuză-mă amice, dar nu te înțeleg. N'au scris chiar tu, eri D-nei Oreanu că eram bolnavă și că nu vom putea profita de invitațiunea sa?

MITICĂ

A! am scris... da... da... însă uităsem!

ELENA

Eu își eram recunoscătoare, pentru că nu vream să es, hotărăsem să stău acasă (intinzându-măna) or și cum își mulțumesc, că 'ți-a adus aminte de mine.

MITICĂ

(Aparte) Ce fol 'mă am adus aminte. (Luându-măna). Ce manușită frumoasă!

ELENA

Așa, 'ți-a adus aminte, că astăzi este aniversarea zilei în care ne-am văzut pentru prima oară.

MITICĂ

Da... da! (aparte) și eu care mă gândeam... (tare sărutându-măna). Eleno! Scumpa mea!

ELENA

Cât pentru mine, 'mă ar fi fost cu neputință să es astă scără. Sunt într'adovăr bolnavă. (Dupe o mică tacere). Dar, dacă îți să merg la acel bal...

MITICĂ

A ! Nu știi cât de bine se petrece la balurile costumate. Se juce cine-va mai mult pentru a arunca o privire în sală.

ELENA

Balurile D-nei Oreanu sunt mărețe. Cu toate acestea, nu ar fi fost mai bine să fi petrecut seara..... aci..... amândoi..... singuri, numai tu și eu? Am fi vorbit de trecut... d'... (plecându-și ochii) viitor în fine.

MITICĂ

Cel puțin dacă nu aș fi cumpărat biletul de loje și nu 'mă aș fi închiriat dominul.

ELENA

Vezu, aș putea face muzică, am primit piesa cea nouă. Variațiuni pe motivele principale din Sonambula.

MITICĂ

Apropo! știi că eri așteptat Barbiere cu o finețe demnă de Pitz!

ELENA

A ! ești foarte indulgent !

MITICĂ

Nu ! îți jur că eram răpită, transportată ! (Aparte) Ei ! la naiba balul Operei !

ELENA

Așa dar... rămăi ?

MITICĂ

Să poată să te las singură, pe tine, o femeie adorabilă !

ELENA

O ! îți mulțumesc ! (Veselă) Dacă aș ști cât 'mă pare de bine.

MITICĂ

(Aparte). Nu înțeleg ce idee 'mă venise să mă duc la bal ! (Tare).

Auzi colea, să mă duc la bal ! în suabulzeală, și apoi, afară e un frig

ELENA

Și un viscol !

MITICĂ

(Rezemându-se de scaunul Elenei). Pe când aci, unul lângă altul suntem foarte bine; (Rizăud). Pe onoare, plâng pe acei nenorociți, care se duc la bal, aşa numai.., pentru că

ELENA

Preferi romanța lui Schubert ?

MITICĂ

Sunt nebun după dansa ! (Aparte). Dar cine a putut să 'mă scrie acel bilet ? (Elena cântă la piano, Mitică bate tactul, exprimând satisfacția cea mai completă). O femeie necunoscută care posedă toate calitățile Elenei ! (Se plimbă).

ELENA

(Inchetând). Dar ce al ?

MITICĂ

(Părând să luă o hoțărare). El? Dar nu... nu mă îngă... astă seară este?

ELENA

(Sculându-se). Ce lucru?

;

MITICĂ

(Făcându-se supărat). Ah! câte necazuri! și cu toate acestea trebuie să mă duc!

ELENA

Să te duci? Dar unde amicul meu?

MITICĂ

La balul ce dă ministrul justiției, astă seară. Bine că 'mă am adus aminte.

ELENA

Cum? O să te duci?

MITICĂ

Ce vrei draga mea, îmi pare foarte rău că te lăse singură... dare e un... beilic de care nu mă pot scăpa... președintele îmi dă a înțelege că ministrul ar fi observat că n'ami fost la nică una din seratele sale! Astă seară trebuie să fac act de prezintă. Ce vrei, să 'mă compromit candidatura pe urmări sesiunea viitoare?

ELENA

(În parte) A! cum minte! . (tare) Uf! uite... înțeleg că nu poți face alt fel, dar... îmi pare foarte rău!... (după o tăcere vine lângă dânsul și îl silește să șează pe cauzapea) Nu... nu te duce... Uite, nu știu ce am astă seară: dar sunt foarte tristă.

MITICĂ

Iețeleg foarte bine că n'ami de căt să apar, să văz pe ministru; îl strâng mâna și apoi me întorc.

ELENA

Te rog, Mitică, amicul meu, nu te duce, nu mă lăsa singură!..

MITICĂ

Nu cumva va fi bănuit ceva?

ELENA

[În parte] Dumuzeul meu!... cum să fac să îl opresc de a se duce? [tare] Vrei să îl cânt o melodie de Schubert, tu mă vezi acompania... ști... aceia care îl place atât de mult?... O să ne aducă ceai; fumeză o țigară?... Oh! nu, nu mă mai supăra.

MITICĂ

A! ce idee, să fuvez lângă tine... să tușești iar... [în parte] Sunt 12 trecurute.

ELENA

[tristă] Așa dar vrei să te duci?

MITICĂ

Fiindcă nu pot face altfel.

ELENA

[luându-mă mâna] Amicul meu!

MITICĂ

Dar!... Eleno,... uite..., nu ești tu minte!

ELENA

Te rog!

MITICĂ

[scrisos] Eleno! — Stăruința ta devine (...) [pri'vește păndula]

ELENA

O! nu te teme de nimic... Veți ajunge la timp... la ministrul!

MITICĂ

Trebue să mă îmbrac!

ELENA

Vrei să sun, ca să îți aducă costumul...

MITICĂ

Nu, îți mulțumesc!

ELENA

Te speră poate?... (Mitică tace) Oh! uăși fi crezut mică odată una ca asta!...

MITICĂ

Eleno!... Eleno! [Elena eșe repede].

SCENA III

MITICĂ¹ [singur]

Eleno!... Dar... oare nu cumva bănuiește că?... — O! nu se poate! — De unde să știe că am primit această scrisoare? Am primit-o la cameră prin poșta mică... Ciudată întrigă!... — Elena, sărmănată copilă... a ieșit supărătă... Și ce fericit era mai adineoră!... — El! dar ce idee și pe mine, de a merge la Operă; biletul acela poate foarte bine să fie o mistificare. — Caut..., însă nu pot găsi care dintre amicele mele, căci numai amicele îl fac un asemenea serviciu, — mi poate da întâlnire misterioasă. Nu poate fi de cât D-na Oreanu... La cel din urmă bal, era ocupată numai de mine... atâtă atențiu din partea ei era cam... Când valsam cu dânsa îmi arunca niște ochiade pline de foț!... Și când am recondus-o pe canapea, îmi pare că îmi a lăsat mâna sa intră mea într'un mod foarte semnificativ... am strâns-o și eu puțin!... El! și de ce nu? se poate foarte bine că un capriciu... bătrânelul Oreanu, e urât și obosit ca un proiect de legă.

(se îmbracă uitându-se în oglindă) Nu sunt un Adonis... dar ia fine la 30 de ani se fac conchiste... ochiul îmi-e viu, barba și mustața... heh! heh! — Nică nu mai încapă înădăială!... D-na Oreanu îmi-a scris acel bilet!... Ce naiv sunt... și n-am înțeles îndată, cu toate acestea, nu era greu de ghicit. N'aveam de cât să observ bine scriitura... nu trebuie să fie cineva prea mare filosof ca să vadă... mănușita care a...! scris... Ilim!... ciudat...

Îmi pare că cunoșc această scriitură... A!,, cum se poate...

Elena! (deschizând o papetarie). Aceeași hârtie, același parfum... aceeași ceară... Da... da... da... a cercat să își contrafacă scriitura... Cum! Ea!... cu aerul că cel nevinovat, să gândit a îmi juca o asemenea farsă... A își plac spaimele Eleno... (serie vorbind). Și eu

care 'mă imaginam că D-na Ooreanu moare dupe mine ! ce să potrivește !... O cochetă dintre cele mai teribile... ca o sentimentală aruncă ochiade la toată lumea (către ușa pe care a ședit Elena). A își plao spaimele dragă nevestică, prea bine vom vedea. (Eșind)

SCENA IV.

ELENA (eșind din camera sa).

A plecat! O! D-na Ooreanu avea dreptate, nu 'l lipsise de cât ocaziunea. Așa dar a primit a se duce la întâlnire.

L'am rugat... am plâns aproape... și nimic... Dar aceasta e grav!... Ce confiență mai pot avea de acum într'ensul, în fie-care din cuvintele sale voiă presupune o minciună... Ah ! cât sunt de nenorocită.. Simt că sunt geloasă!.. Ingratul!... și ești care nu 'l văz de cât pe el, care nu trăiesc de cât pentru el, care mă feresc de a ridica ochiul asupra unui om, când 'mă vorbește, numai ca să nu seamăn o femeie ușoară și care suride la galanteriile banale ale fasonabililor noștri... și el, n'ar trebui oare să facă asemenea?..

O!... cât de ușoară este inima bărbaților!...

SCENA V.

ELENA (*Ion*)

ION (intrând). Un fecior a adus scrisoarea aceasta pentru D-vosstră coconștă, așteaptă respuns.

Elena (in parte). Cine poate să 'mă scrie la ora aceasta? (privind semnătura). Nicu în București! (Tare lui Ion). Bine, te voi chama. (Ion ese).

(Citind). Eleno, vei fi cu totul surprinsă de a citi numele meu semnat pe acest bilet. Iată explicațiunea : trebuie mai întîi să te văz chiar acum, sau se va întâmpla o nenorocire? Credeam că te voi întâlnui la balul D-nel Ooreanu.

Însă acolo aflai că ești bolnavă, că soțul tău nu este acasă în acest moment; cu toate acestea știu foarte bine că e bun, devotat, fidel... cel puțin ești fericită? Dar ești trebus să te văd!... Plec mâine... am plecat de la bal ca un nebun... niciodată n'au avut timp să mă scoate domino cu care eram costumat... Aștept respunsul tău cu cea mai mare neliniște!... Viața mea e în mâinile tale! Eleno!... Eleno!... trebuia să am nefericirea a te găsi măritată cu un altul!...” (Ștergându-ști lacrămile). Sărmănatul Nicu! Știam ești foarte bine că nenorocit va fi toată viața sa! Nu mai ești singură am putut devina cătă întristare și melancolie ascundea sub aerul său nepăsător.

Ce indiferență afecta tot-de-una cu mine... Ce amor nebun!... Dar, dacă 'l voi lăsa să plece fără să le adresa un cuvânt de măngâere în disperarea sa poate... Da, 'mă-o și zice în scrisoare, viața sa este în mâinile mele. Cum! voi fi ești cauza... Nu, aceasta e cu neputință!

(Alescă la masă și scrie pronunțând cuvântul). “Vino,” (Sigilează biletul și sună clopoțelul).

ELENA

Iată respunsul. (Ion ese) Ce văd! — Domino aici? Așa dar era adevărat că s'a dus la balul ministrului? (După o reflecție).

Și ești care 'l bănujam... O! Cc-am făcut Poate că mai este încă timp. (Chemând) Ioane! Ioane!

ION

Poruncit,

ELENA

Aleargă îndată după feciorul cu scrisoarea; nu crez să fie departe.

ION

A plecat coconiță, venise cu o birje.

ELENA

Bine! (Ion ese). Ce nebunie... Nicu să vină aci!.. la ora aceasta, mascat!... O! nu, nu!... Nu pot să 'l primesc... Ah! este el!

(Vrea să intre în camera sa, un domino negru intră repede priu ușa din fund și se aruncă la genunchii ei)

DOMINUL

Eleno!.... Ah! Eleno!.... D-zeule.... bărbatul D-tale. (se ridică repede și se preci. pită în Camera Elelei).

ELENA

(Bătând în ușa camerei ei). Dar aci e odaia mea de culcat Nicule, te rog... trage zăvorul... Nicule!... pentru Dumnezeu... Nu mă mai aude... (Zărind pe soțul său care intră prin fund, în toaletă de bal;—Elena în parte). Sunt perdută! (cade pe canapea).

SCENA VI

ELENA MITICA

MITICA

Cum, draga mea, m'ă așteptat? Îmi pare foarte bine, căci te poți încredința, că n'am făcut de cât să apar în bal un moment. Îți pare bine nu este aşa?.. Ci privește-mă!.. Apropo, am aflat o nouătate care îți va face plăcere, vărul meu Nicu este în București.

ELENA

A! este...

MITICA

Da, a sosit eră... dacă ne-am fi dus la balul d-nei Oreanu, l-am fi întâlnit. Sunt sigur că într'acest moment face curte vre-unei dame frumoase .. Ce vreă, cu uniforma cea nouă, mustață neagră și ochi codăți... poate întoarce capul ori cărei femei!..

ELENA

[În parte] Ah!.. dar dacă 'l va găsi la mine!..

MITICA

[Turuându-și un pahar cu apă] Era o căldură nesuferită în saloanele ministrului... Ei! dar bine că 'mă adusei aminte. Nu 'tă am spus ce aventură mi s'a întâmplat astăzi... Citește, o să rîză ca și mine; am rîs cu lacrămi.

ELENA

[neliniștită] Nu, mai târziu, nu acum!

MITICA

Sunt două liniști, dămă voe să îți le citesc: „Domnul meu, diseară la 12 ore să te afli în foaerul operei ..”

ELENA

Fiindcă vreă... [ia scrisoarea și în urmă dându-i-o în apoi].
E o mistificare.

Nică nu începe îndeială, era foarte bine de înțeles... dar cei care e mai frumos... a-decă mai de rîs... este complimentele ce 'ți face ție o rîvă și de care m'am mirat foarte mult... [arăând Elena ceia ce citește], îți scriu D-tale care știu că aș o fermea grațioasă, frumoasă și care te iubește... [rizind] Ha! Ha!... Ha!... Ei bine?... nu rîză?

ELENA

[rizind forțată] A ba da. He! He! (ia cărțile și se prepară să juca pîchet). Nu joci pîchet?

MITICĂ

Bucuros! Și când găudesc că sunt oameni naivi capabili de a lua în serios o asemenea scrisoare. O ț.. Am cunoscut oameni oțabili de aceasta. — Dar unde 'ti-e gândul Eleno? Ești îți vorbesc și tu... (care cu puțin mai înainte reluase jocul de pîchet)

Îți dai toate cărțile ție?

ELENA

A! am dat...

MITICĂ

Ei... vezi că nu 'ti e găudul la joc, să lăsăm (strâng cărțile).

ELENA

[în parte] Ce supliciu! [tare] Nică de cum...

MITICĂ

Nu, să lăsăm jocul!

ELENA

Dar, amicul meu...

MITICĂ

Nu! ești poate ostenită...

ELENA

Intr'adevăr ușă doare puțin capul... dar...

MITICĂ

Ei bine, o ciașcă de ciaiu îți va face bine, mă duc însă să caut cutia cu ceaiu. [se scoală]

ELENA

Însă...

MITICĂ

Unde e? În odaia ta...

ELENA

[repede reținându-l] O! nu — nu te deranjează... ceaiul 'mă va face mai rău!

MITICĂ

[cătând să se desface de Elena, care îl reține]. Din contră, îți va face mult bine.

ELENA

[același joc] Nu!.. îți jur că ciaiu e în stare să mă bolnăvească mai rău

MITICĂ

Fie, lu te silesc; voi lăua eu dar, [se întreaptă către ușa camerei].

ELENA

A ! dar ști că... nu mă menajați de loc.

O să se întâmple aci o nenorocire !... (citind și arătând ce citește). Cu toate acestea ști foarte bine, că este bun, devotat, fidel!

MITICA

O ! cât pentru asta !

ELENA

Intr'adevăr, dară daca n'aveați de gând să te duci la bal la operă, ce cauță acest bilet de loje cu data de astă-ză ?

MITICA

(In parte) Ce zăpăcit !...

(Tare) Dar e și vina ta dragă mea.. tu singură m'ai tentat !

ELENA

Însă !...

MITICA

(Căsând în genunchi), Eleno, iartă-mă... Eu te ert..., și să ne jurăm și nu ne mai face pe viitor asemenea spaime.

ELENA

(Intinzând mâna pe care Mitică o sărută). Eu ! îți jur !...

(Cortina cade.)

Fine.

Stefan Velescu.
